

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Naczelny Sąd Administracyjny, www.nsa.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Supreme Administrative Court] Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Supreme Administrative Court for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Naczelny Sąd Administracyjny, www.nsa.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Naczelnego Sądu Administracyjnego] Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Naczelny Sąd Administracyjny wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

SEKCJA CZWARTA

Sprawa CAMELIA BOGDAN przeciwko Rumunii

(Skarga nr 36889/18)

WYROK
[wyciąg]

Art. 6 ust. 1 - Dostęp do sądu - Brak możliwości zakwestionowania automatycznego zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych i wynagrodzeniu podczas rozpatrywania jego odwołania od wykluczenia z pełnienia funkcji sędziego

STRASBOURG

20 października 2020 r.

OSTATECZNY

20/01/2021

Wyrok ten stał się ostateczny na podstawie art. 44 ust. 2 Konwencji. Może podlegać poprawkom formalnym.

W sprawie Camelia Bogdan przeciwko Rumunii,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Sekcja Czwarta), obradujący jako Izba w składzie:

Yonko Grozev, *przewodniczący*,
Faris Vehabović,
Krzysztof Wojtyczek,
Branko Lubarda,
Carlo Ranzoni,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Jolien Schukking, *sędziowie*,

i Andrea Tamietti, *kanclerz sekcji*,

Zważywszy na:

skargę (nr 36889/18) przeciwko Rumunii wniesioną do Trybunału na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez obywatelkę tego Państwa, panią Camelię Bogdan („skarżącą”), w dniu 18 lipca 2018 r.,

decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi rumuńskiemu w dniach 7 lutego i 19 listopada 2019 r.,

uwagi stron,

wyłączenie pani Iulii Motoc, sędzi wybranej w odniesieniu do Rumunii (Reguła 28 Regulaminu Trybunału) oraz decyzję Prezesa o powołaniu Pana Krzysztofa Wojtyczka do zasiadania w charakterze sędziego *ad hoc* (art. 26 ust. 4 Konwencji oraz Reguła 29 § 1 Regulaminu Trybunału).

Po obradach na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 września 2020 r.,

Wydaje następujący wyrok, przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

1. Niniejsza skarga, odnosząca się do postępowania dyscyplinarnego przeciwko skarżącej, sędzi sądu apelacyjnego w Bukareszcie, dotyczy zgodności tego postępowania z zasadą pewności stosunków prawnych (zarzucany brak przedawnienia nałożenia kary dyscyplinarnej na sędziów), z prawem dostępu do sądu (zarzucana niemożność odwołania się od środka zakazującego jej wykonywania funkcji sędziego po zaskarżeniu kary dyscyplinarnej wyłączenia z orzekania), z wymogami niezależności i bezstronności sądów (w odniesieniu do Najwyższej Rady Sądownictwa oraz Wysokiego Sądu Kasacyjnego) oraz z prawem do poszanowania życia prywatnego (tymczasowy zakaz wykonywania zawodu sędziego oraz zarzucana odmowa zapewnienia ochrony reputacji zawodowej). Skarżąca powołuje się na art. 6 ust. 1 i art. 8 Konwencji.

FAKTY

[Paragrafy 2 - 34 wyroku pominięto i zastąpiono tłumaczeniem poniższego streszczenia przygotowanego przez Kancelarię Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Streszczenie stanu faktycznego¹

Skarżąca jest sędzią zawodowym. W lutym 2017 r. Najwyższa Rada Sądownictwa (NRS) orzekła o wykluczeniu Jej z sądownictwa, tytułem kary. W marcu 2017 r. odwołała się od tej decyzji. NRS natychmiast nakazała jej zawieszenie (co oznaczało wstrzymanie wypłaty jej wynagrodzenia), ze skutkiem natychmiastowym.

W grudniu 2017 r. Wysoki Sąd Kasacyjny częściowo uwzględnił jej apelację: kara odwołania została zastąpiona przeniesieniem. W czerwcu 2018 r. skarżąca otrzymała zaległe wynagrodzenie za okres zawieszenia].

PRAWO

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 6 UST. 1 KONWENCJI W ZAKRESIE NIEPRZESTRZEGANIA ZASADY PEWNOŚCI STOSUNKÓW PRAWNYCH

35. Skarżąca zarzuca naruszenie zasady pewności stosunków prawnych przez to, że przepisy krajowe nie zawierają przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, jak twierdzi. Powołała się na art. 6 ust. 1 Konwencji, który w odpowiednich fragmentach brzmi następująco:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego (...) rozpatrzenia jego sprawy (...) przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym (...)”.

¹ Źródło: Nota informacyjna na temat orzecznictwa Trybunału nr 244, październik 2020 r. (Notatka informacyjna. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nr 244, październik 2020 r. / Notatka informacyjna dotycząca orzecznictwa Trybunału 244 / październik 2020 r.)

A. Argumenty stron

36. Rząd stwierdził, że prawo krajowe przewiduje dwa terminy przedawnienia przy zastosowaniu postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziom: jeden wynoszący trzydzieści dni od zakończenia dochodzenia dyscyplinarnego i drugi wynoszący dwa lata od popełnienia czynów (zob. art. 46 § 7 ustawy nr 317/2004, cytowany w paragrafie 29 powyżej). Byłaby to specyfika dziedziny odpowiedzialności sędziowskiej, która miałaby zapewnić sędziom wieloetapową procedurę z odwołaniami do sądów krajowych. Rząd wskazał następnie, że sprawa *Oleksandr Volkov przeciwko Ukrainie* (nr 21722/11, ETPC 2013), na którą powołuje się skarżący, dotyczyła kary dyscyplinarnej nałożonej kilka lat po wydarzeniach, że system prawny będący przedmiotem tej sprawy nie przewidywał żadnego terminu przedawnienia wykluczenia z sądownictwa i że w rezultacie skarżącemu uniemożliwiono zorganizowanie obrony.

37. Skarżąca odpowiedziała, że prawo krajowe nie przewiduje żadnego terminu przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej członków sądownictwa, a jedynie okres przedawnienia prawa wykonania działań dyscyplinujących, co jej zdaniem było równoznaczne z uznaniem odpowiedzialności dyscyplinarnej *sine die* i stanowiło podejście otwarte, poważnie zagrażające bezpieczeństwu stosunków prawnych.

B. Ocena Trybunału

38. Trybunał przypomniał, że ustawowe terminy przedawnienia, które należą do uprawnionych ograniczeń prawa do sądu, służą kilku ważnym celom: zapewnieniu pewności prawa poprzez wyznaczenie granicy czasowej powództw, ochronie potencjalnych pozwanych przed spóźnionymi roszczeniami, które mogą być trudne do odparcia, oraz zapobieganiu niesprawiedliwości, która mogłaby wystąpić, gdyby sądy zostały wezwane do orzekania o zdarzeniach z odległej przeszłości na podstawie dowodów, na których nie można się już oprzeć i które byłyby niekompletne ze względu na upływ czasu (zob. np. *Stubbings i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 22 października 1996 r., § 51, *Zbiór wyroków i decyzji* 1996 IV; *Stagno przeciwko Belgii*, nr 1062/07, § 26, 7 lipca 2009 r.; oraz *Howald Moor i inni przeciwko Szwajcarii*, nr 52067/10 i 41072/11, §§ 71-72, 11 marca 2014 r.).

39. Na podstawie tego zapisu Trybunał zbadał, w orzecznictwie przywołanym przez skarżącą, sytuację sędziego, który został usunięty z urzędu w wyniku postępowania o odwołanie z powodu „złamania przysięgi” i który złożył do Trybunału skargę na brak w prawie krajowym terminów przedawnienia w takim postępowaniu. Zauważył, że sędzia ten znalazł się w trudnej sytuacji, ponieważ musiał zebrać dokumentację dla swojej obrony w odniesieniu do wydarzeń, z których część miała miejsce

w odległej przeszłości. Po zauważeniu, że prawo krajowe nie przewidywało okresu przedawnienia dla usunięcia sędziego za „złamanie przysięgi” i podkreśleniu, że takie nieograniczone podejście do spraw dyscyplinarnych dotyczących członków sądownictwa poważnie zagrażało pewności prawa, Trybunał stwierdził, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji ze względu na naruszenie zasady pewności prawa przez brak okresu przedawnienia (zob. *Oleksandr Volkov*, cyt. powyżej, §§ 138-140).

40. Trybunał przypomina również, że wielokrotnie podkreślał, iż zasada pewności prawa, której celem jest w szczególności zagwarantowanie pewnej stabilności sytuacji prawnych i budowanie zaufania publicznego do wymiaru sprawiedliwości, stanowi jeden z podstawowych elementów państwa prawa (zob. na przykład *Parafia grecko-katolicka w Lupeni i inni przeciwko Rumunii* [Wielka Izba], skarga nr 76943/11, § 116 (a), 29 listopada 2016 r.).

41. W takiej sytuacji, Trybunał musi przeanalizować, czy zarzut braku przedawnienia nałożenia kary dyscyplinarnej na sędziów naruszył bezstronność postępowania i zasadę pewności prawa. Trybunał zauważa również, że odpowiednie przepisy krajowe przewidywały dwa terminy przedawnienia (zob. paragraf 29 powyżej) oraz że czas trwania dochodzenia dyscyplinarnego nie był ograniczony w czasie.

42. Trybunał przypomina, że aby móc złożyć skargę na podstawie art. 34 Konwencji, osoba fizyczna, organizacja pozarządowa lub grupa osób musi być w stanie twierdzić, że jest ofiarą naruszenia praw uznanych w Konwencji. Aby móc twierdzić, że jest się ofiarą naruszenia, jednostka musi bezpośrednio odczuć skutki danego spornego środka. Tak więc, Konwencja nie przewiduje możliwości zastosowania *actio popularis* w celu interpretacji praw w niej uznanych; nie pozwala też jednostkom na składanie skarg na przepis prawa krajowego tylko dlatego, że wydaje im się, że narusza on Konwencję, chociaż nie doświadczyli oni bezpośrednio jego skutków, (zob. *Tănase przeciwko Mołdawii* [Wielka Izba], nr 7/08, § 104, ETPC 2010, oraz *Burden przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [Wielka Izba], nr 13378/05, § 33, ETPC 2008).

43. W tej ostatniej kwestii Trybunał zauważa, że w skardze skarżąca twierdzi, że sam brak w przepisach krajowych terminu przedawnienia nałożenia kary dyscyplinarnej na sędziów może zagrażać poszanowaniu zasady pewności stosunków prawnych w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji (zob. paragraf 1 powyżej). Trybunał zaznacza, że skarżąca nie wskazuje na żaden bezpośredni środek indywidualny, któremu została poddana i który dotknął ją w wyniku braku przedmiotowych przepisów prawnych (zob. *a contrario*, *Tănase*, cyt. powyżej, § 108). Z końca Trybunał stwierdza, że skarżąca nie znajduje się również w pozycji potencjalnej ofiary (zob. *a contrario*, *Klass i inni przeciwko Niemcom*, 6 września 1978 r., § 34, Seria A nr 28, oraz *Dudgeon przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 22 października 1981 r., § 41, Seria A nr 45), nie przedstawiając żadnego rozsądnego i przekonującego dowodu prawdopodobieństwa naruszenia dotyczącego ją osobiście (zob. *mutatis mutandis*, *Tauira i 18 innych*

przeciwko Francji, nr 28204/95, decyzja Komisji z 4 grudnia 1995 r., Decyzje i raporty (DR) 83-A, str. 112-131).

44. W tym stanie rzeczy Trybunał jest zdania, że wzięwszy pod uwagę sposób sformułowania zarzutu skargi przez skarżącą, wydaje się ona zarzucać *in abstracto*, że przepisy krajowe nie przewidują przedawnienia nałożenia kary dyscyplinarnej na sędziów, co w jej ocenie stanowiłoby naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji. W tych okolicznościach skarżąca nie może twierdzić, że jest ofiarą naruszenia Konwencji w rozumieniu art. 34 Konwencji.

45. Ponadto, nawet jeśli skarżąca mogłaby twierdzić, że jest ofiarą w rozumieniu art. 34 Konwencji, ten zarzut skargi jest w każdym razie niedopuszczalny z powodów przedstawionych poniżej.

46. Trybunał zauważa, że odpowiednie prawo krajowe przewidywało dwa okresy przedawnienia dla wniesienia postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu przed Najwyższą Radę Sądownictwa: okres dwóch lat od popełnienia czynów oraz okres trzydziestu dni od zakończenia dochodzenia dyscyplinarnego (zob. art. 46 § 7 ustawy nr 317/2004, cytowany w paragrafie 29 powyżej). Trybunał stwierdza, że te dwa terminy przewidziane przez przepisy krajowe dotyczą przedawnienia prawa wykonywania działań dyscyplinarnych. W tym przypadku, podczas postępowania dyscyplinarnego przeciwko skarżącej, obydwa terminy przedawnienia zostały zachowane (zob. paragrafy 4-6 powyżej). Powyższe nie jest kwestionowane zresztą przez skarżącą.

47. W odniesieniu do konsekwencji braku przedawnienia nałożenia kary dyscyplinarnej w niniejszej sprawie, Trybunał zauważył, że skarżąca nie została pozbawiona możliwości przygotowania obrony. W niniejszej sprawie fakty badane przez NRS w latach 2016-2017 pochodzą z 2014 r. (zob. paragrafy 4 oraz 6-9 powyżej), a w aktach sprawy (zob. paragrafy 7-9 powyżej) nie ma nic, co mogłoby sugerować, że skarżąca miała jakiegokolwiek trudności w przygotowaniu obrony (zob. *a contrario*, *Oleksandr Volkov*, cyt. powyżej, §§ 138-140).

48. W świetle powyższego Trybunał nie może dopatrzeć się znamion naruszenia zasady pewności stosunków prawnych. W związku z tym stwierdza, że ten zarzut skargi jest w sposób oczywisty nieuzasadniony i musi zostać odrzucony na podstawie art. 35 ust. 3 lit. a i ust. 4 Konwencji.

II. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 6 UST. 1 KONWENCJI Z POWODU BRAKU NIEZALEŻNOŚCI I BEZSTRONNOŚCI NAJWYŻSZEJ RADY SĄDOWNICTWA I SĄDU NAJWYŻSZEGO

49. Skarżąca zarzuciła zasadniczo, że nie była sądzona przez „niezależny i bezstronny” sąd w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przed Najwyższą Radą Sądownictwa i Sądem Najwyższym, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji.

A. Argumenty stron

50. Rząd powołuje się na fakt, że krajowe środki odwoławcze nie zostały wyczerpane na tej podstawie, że skarżąca nigdy nie podniosła tego zarzutu skargi przed sądami krajowymi. Dodał, że jedyne argumenty dotyczące tego zarzutu skargi zostały przedstawione przez skarżącą przed Najwyższą Radą Sądownictwa w odniesieniu do sędziów inspektoratu sądowego (zob. paragraf 7 powyżej). Co do powoływania się przez skarżącą przed sądami krajowymi na sprawę *Oleksandr Volkov*, Rząd wskazał, że odnoszono się do niej wyłącznie w sprawie nie podlegającej przedawnieniu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów (zob. paragraf 11 powyżej). Rząd przywołał przykłady praktyki krajowej, które jego zdaniem świadczyły o tym, że skargi na brak bezstronności zgłaszane przez innych sędziów były badane przez sądy krajowe (zob. paragraf 31 powyżej). Co do przedmiotu skargi uznał, że sprawa skarżącej została rozpoznana przez „niezależny i bezstronny” trybunał w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji, zarówno w postępowaniu przed Najwyższą Radą Sądownictwa, jak i w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Najwyższym.

51. Skarżąca zarzuca, że jej prawo do „niezależnego i bezstronnego” sądu zostało naruszone w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji i odwołuje się do niektórych fragmentów raportu Komisji Europejskiej z października 2019 r. dotyczącego postępów Rumunii w ramach mechanizmu współpracy i weryfikacji (paragraf 34 powyżej). Raport ma być krytyczny wobec Najwyższej Rady Sądownictwa z powodu presji, jaką rzekomo wywierała na sędziów Sądu Najwyższego w niektórych sprawach. Ponadto, skarżąca powołuje się na zaskarżenie odnoszące się do żądania stwierdzenia nieważności orzeczenia dyscyplinarnego, którego trzy strony umieściła ona w aktach, którą wniosła do Sądu Najwyższego w innej sprawie i która opierała się na zarzucanej stronniczości dwóch sędziów.

B. Ocena Trybunału

52. Ogólne zasady dotyczące wyczerpania krajowych środków odwoławczych zostały podsumowane w *Vučković i Inni przeciwko Serbii* ([Wielka Izba] (zastrzeżenie wstępne), nr 17153/11 i 29 innych, §§ 69-77, 25 marca 2014 r.). Trybunał przypomina w szczególności, że celem art. 35 Konwencji jest zapewnienie Układającym się Państwom możliwości zapobiegania lub naprawiania zarzucanych naruszeń, zanim takie zarzuty zostaną mu przedstawione. Państwa nie odpowiadają przed organem międzynarodowym, dopóki nie będą miały możliwości naprawienia sytuacji w swoim wewnętrznym porządku prawnym. Zatem skarga, która ma być wniesiona do Trybunału, musi być najpierw podniesiona, w formie i terminach przewidzianych przez prawo krajowe, przed odpowiednimi instancjami krajowymi (*Scoppola przeciwko Włochom (nr 2)* [Wielka Izba],

nr 10249/03, §§ 68-69, 17 września 2009). Wreszcie na Rządzie powołującym się na niewyczerpanie środków odwoławczych spoczywa obowiązek przekonania Trybunału, że środek odwoławczy był skuteczny i dostępny zarówno w teorii, jak i w praktyce w czasie gdy zachodziły te fakty, to znaczy, że był dostępny, że był w stanie zapewnić skarżącej zadośćuczynienie na podstawie jej skargi i że ten środek miał rozsądne perspektywy powodzenia (zob. *Sejdovic przeciwko Włochom* [Wielka Izba], nr 56581/00, § 46, ECHR 2006-II).

53. W zakresie, w jakim skarżąca zamierza skrytykować zarzucany brak obiektywnej bezstronności i niezależności sędziów, którzy orzekali w postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko niej, w tym sędziów Sądu Najwyższego, Trybunał zauważa, że skarżąca nie wniosła skargi do tej instancji sądowej, kiedy odwołała się od decyzji dyscyplinarnej NRS, mimo że miała taką możliwość (zob. paragrafy 11 oraz 16-17 powyżej).

54. W tej kwestii Trybunał zauważa, że nieliczne przykłady orzecznictwa przedstawione przez Rząd pokazują, że Sąd Najwyższy, w przypadku rozpatrywania skarg podobnych do skargi skarżącej, analizował argumenty zainteresowanych osób w świetle orzecznictwa sprawy *Oleksandr Volkov*, cytowanego powyżej (zob. paragraf 31 powyżej).

55. Trybunał przyjmuje zatem zastrzeżenie podniesione przez Rząd dotyczące niewyczerpania krajowych środków odwoławczych. Wynika z tego, że skarżąca nie zrobiła tego, czego można było od niej rozsądnie oczekiwać i że zarzut jej skargi musi zostać odrzucony z powodu niewyczerpania krajowych środków odwoławczych, zgodnie z art. 35 ust. 1 i 4 Konwencji.

III. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 6 UST. 1 KONWENCJI W SPRAWIE PRAWA DO SĄDU

56. Skarżąca zarzuca, że w dniu 21 marca 2017 r. została zawieszona w obowiązkach służbowych (zob. paragraf 12 powyżej), co nie mogło zostać zaskarżone przed sądami krajowymi. Powołuje się na art. 6 ust. 1 Konwencji.

A. Dopuszczalność

57. Zdaniem Rządu, skarżąca powinna była dokonać zaskarżenia decyzji o zawieszeniu jej w pełnieniu funkcji przed sesją plenarną NRS, a następnie, w zależności od wyniku tej skargi, złożyć odwołanie do Sądu Najwyższego (zob. art. 29 § 7 ustawy nr 317/2004, cytowany w paragrafie 29 powyżej). Rząd powołuje się na przykład praktyki krajowej, który potwierdzałby administracyjny charakter postępowania, w ramach kompetencji NRS, o którym mowa (zob. paragraf 32 powyżej). Powołuje się również na wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który podkreśla znaczenie prawa do sądu, zwłaszcza przy stosowaniu środków tymczasowych (zob. paragraf 30

powyżej). Podaje, że w 2018 r. przedmiotowe przepisy zostały uchylone, a nowe przepisy krajowe przewidują obecnie możliwość zaskarżenia decyzji o zawieszeniu w czynnościach służbowych.

58. Rząd odnosi się również, w swoich uwagach uzupełniających, do pisma NRS z dnia 9 października 2019 r., podsumowującego niektóre przykłady krajowego orzecznictwa dotyczącego zaskarżeń zawieszenia w funkcjach służbowych (paragraf 32 powyżej). Ponadto stwierdził, że skoro zawieszenie funkcji nastąpiło *ex lege*, to zasadniczo stanowisko NRS polegało na odrzuceniu tego typu zaskarżenia.

59. Skarżąca odpowiada, że w czasie gdy zachodziły te fakty nie istniał skuteczny środek prawny umożliwiający jej zaskarżenie decyzji z dnia 21 marca 2017 r. o zawieszeniu jej w pełnieniu funkcji. W odniesieniu do środka odwoławczego, na który powołuje się Rząd, utrzymuje ona, że jedynie podstawy dotyczące legalności decyzji o zawieszeniu mogą być kwestionowane przed Sąd Najwyższy, a nie podstawy dotyczące proporcjonalności przedmiotowego środka odwoławczego. Skarżąca przedstawia w tej sprawie przykład praktyki krajowej (zob. paragraf 33 powyżej).

60. W niniejszej sprawie Trybunał uznał, że zastrzeżenie Rządu oparte na niezaskarżeniu decyzji o zawieszeniu jej funkcji jest ściśle związane z przedmiotem zarzutu skargi opartego na naruszeniu prawa do sądu i postanowił dołączyć je do przedmiotu sprawy.

61. Uznając, że ten zarzut skargi nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniony w rozumieniu art. 35 ust. 3 Konwencji oraz że nie zachodzą żadne inne podstawy niedopuszczalności, Trybunał uznaje ten zarzut za dopuszczalny.

B. Przedmiot sprawy

1. Argumenty stron

62. Skarżąca zarzuca naruszenie prawa do sądu ze względu na brak gwarancji dostępu do wymiaru sprawiedliwości w celu zaskarżenia decyzji zawieszającej ją w obowiązkach służbowych (odwołuje się między innymi do wyroków *Paluda przeciwko Słowacji*, nr 33392/12, 23 maja 2017 r., oraz *Baka przeciwko Węgrom* ([Wielka Izba], nr 20261/12, 23 czerwca 2016 r.). Twierdzi, że o ile sędziowie mogą obecnie zaskarżać takie decyzje, ponieważ w międzyczasie nastąpiły zmiany legislacyjne, o tyle w czasie gdy zachodziły te fakty tak nie było (zob. art. 651 § 2 ustawy nr 3003/2004 cytowany w paragrafie 28 powyżej). Dodała, że została pozbawiona wynagrodzenia i ubezpieczenia medycznego przez cały okres zawieszenia, oraz że nie była w stanie pracować w tym okresie, który trwał około dziewięciu miesięcy, z obawy przed wymierzeniem nowego środka dyscyplinarnego za nieprzestrzeganie systemu zakazów obowiązujących sędziów.

63. Rząd potwierdził, że ustawodawstwo krajowe wyraźnie przewiduje zawieszenie w wykonywaniu obowiązków służbowych w przypadku skorzystania z prawa do odwołania od decyzji dyscyplinarnej dotyczącej sędziego i że środek ten wiąże się między innymi z utratą wynagrodzenia do czasu zakończenia postępowania sądowego. Stwierdza jednak, że zawieszony sędzia nie podlegał żadnemu z zakazów przewidzianych przez prawo, a obowiązujących sędziów i prokuratorów. Zdaniem Rządu skarżąca zarzuca brak możliwości wniesienia zaskarżenia przeciwko spornemu środkowi prawnemu, a niekoniecznie brak korzystnego rozstrzygnięcia takiego zaskarżenia. Na koniec Rząd dodał, że o zawieszeniu skarżącej w obowiązkach zadecydowało nie wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, ale skorzystanie przez nią z prawa do odwołania. To odróżniałoby niniejszą sprawę od cytowanego wyżej wyroku w sprawie *Paluda*.

2. Ocena Trybunału

64. Trybunał zauważa, że skarżąca powstrzymała się od zaskarżenia decyzji NRS z dnia 21 marca 2017 r. o zawieszeniu jej w pełnieniu funkcji (zob. paragraf 12 powyżej) z uwagi na brak skutecznego środka odwoławczego w tym zakresie (zob. paragraf 33 powyżej). Rzeczywiście, według skarżącej, żaden skuteczny środek odwoławczy nie był dostępny w prawie krajowym (zob. paragraf 59 powyżej), natomiast według Rządu, który powołał się na przykłady orzecznictwa na poparcie swojego stanowiska (zob. paragraf 32 powyżej), skarżąca powinna była zaskarżyć zaskarżoną decyzję najpierw przed sesją plenarną Najwyższej Rady Sądownictwa, a następnie, w razie potrzeby, przed Sądem Najwyższym (zob. paragraf 57 powyżej).

65. Trybunał zauważa na wstępie, że ustawodawstwo krajowe przewidywało zawieszenie funkcji sędziego w przypadku skorzystania z prawa do odwołania się od decyzji dyscyplinarnej o wykluczeniu go z sądownictwa (zob. art. 651 § 2 ustawy nr 303/2004, cytowany w paragrafie 28 powyżej). Trybunał zgodził się z Rządem, że był to środek tymczasowy, który wywołał swoje skutki *ex lege* między datą skorzystania z prawa do odwołania a zakończeniem postępowania sądowego, co rzeczywiście miało miejsce w tym przypadku (zob. paragrafy 12-14 powyżej).

66. W odniesieniu do istnienia krajowych środków odwoławczych przeciwko takiemu środkowi Trybunał zauważył, że z właściwych przepisów obowiązujących w czasie zaistnienia okoliczności faktycznych nie wynika, aby skarżąca dysponowała jakimkolwiek środkiem prawnym, który umożliwiłby jej zaskarżenie przedmiotowego środka. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez strony, przepisy krajowe zostały zmienione po zaistnieniu faktów w niniejszej sprawie i obecnie przewidują możliwość zaskarżenia zawieszenia w czynnościach służbowych (zob. paragrafy 57 *in fine* oraz 62 powyżej).

67. Przechodząc do przykładów orzecznictwa przedstawionych przez Rząd, Trybunał zauważa, że nie są one w stanie potwierdzić istnienia praktyki krajowej, która zapewniłaby skarżącej prawo do sądu w celu dokonania kontroli decyzji o zawieszeniu jej w czynnościach służbowych. W odniesieniu do decyzji nr 495 z dnia 25 kwietnia 2017 r. z sesji plenarnej Najwyższej Rady Sądownictwa, Trybunał zauważa, że organ ten, choć formalnie uznał swoją kompetencję w tej sprawie, odmówił analizy skarg sędziego będącego w sytuacji podobnej do tej, w jakiej znalazła się skarżąca, a stanowisko NRS zostało potwierdzone przez Sąd Najwyższy (zob. paragraf 32 powyżej). Ponadto, według samego Rządu, praktyka Najwyższej Rady Sądownictwa w tej sprawie polegała na odrzucaniu wszelkich zaskarżeń dotyczących przedmiotowego środka (zob. paragraf 58 *in fine* powyżej).

68. Jeśli chodzi o decyzje krajowe podsumowane w piśmie NRS z dnia 9 października 2019 r., nie pozwalają one Trybunałowi zidentyfikować żadnej sytuacji, która mogłaby potwierdzić istnienie praktyki sądów krajowych pozwalającej na kontrolę przedmiotowego środka za pomocą środka odwoławczego, o którym wspomina Rząd (zob. paragraf 58 powyżej). Ustalenie to potwierdza dodatkowo przykład orzecznictwa przedstawiony przez skarżącą. W rzeczywistości, w tym przykładzie, kontrola wykonywana przez Sąd Najwyższy była ograniczona jedynie do kontroli legalności, a zatem nie koncentrowała się na konieczności i proporcjonalności środka zawieszenia funkcji (zob. paragraf 33 powyżej).

69. Mając na uwadze zasady przedstawione w paragrafie 18 powyżej, Trybunał uważa, że w tych okolicznościach nie można obarczać skarżącej odpowiedzialnością za to, że nie wniosła sprzeciwu, jak sugerował Rząd, przed plenarną sesją do NRS. Należy zatem odrzucić zastrzeżenie wstępne dotyczące niewyczerpania krajowych środków odwoławczych podniesione przez tego ostatniego (zob. paragraf 57 powyżej).

70. W związku z tym Trybunał jest zdania, że skarżąca nie miała możliwości skorzystania z żadnej formy ochrony sądowej w związku z decyzją o zawieszeniu jej w czynnościach służbowych. Trybunał przypomina, że kwestię możliwości zastosowania gwarancji prawa do sądu określają kryteria określone w sprawie *Vilho Eskelinen i inni przeciwko Finlandii* ([Wielka Izba], nr 63235/00, § 62, ETPC 2007-II), stosowane do wszystkich rodzajów sporów dotyczących członków władzy sądowniczej (zob. *Baka*, cyt. powyżej, §§ 105-106). Biorąc pod uwagę, że zawieszenie skarżącej było środkiem tymczasowym przyjętym w kontekście głównego postępowania dyscyplinarnego, Trybunał uważa, że możliwość zastosowania tych gwarancji w niniejszej sprawie musi być również analizowana w świetle kryteriów określonych przez Trybunał w sprawie *Micallef przeciwko Malcie* ([Wielka Izba], nr 17056/06, § 87, ETPC 2009). Ponadto, jeśli chodzi o możliwość zastosowania, Trybunał przypominał, że kryteria ze sprawy *Eskelinen* są tak samo istotne w sprawach dotyczących prawa do sądu, jak i w sprawach dotyczących innych gwarancji zawartych w tym przepisie.

W tych okolicznościach Trybunał uznaje, że gwarancje art. 6 ust. 1 Konwencji mające zastosowanie do głównego postępowania dyscyplinarnego dotyczą również czasowego zawieszenia skarżącej w obowiązkach służbowych (zob. *Paluda*, cyt. powyżej, §§ 33-34). Pozostaje zbadać, czy sytuacja, na którą skarży się skarżąca, stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji.

71. Trybunał przypominał, że prawo do sądu nie ma charakteru absolutnego. Prawo to może podlegać ograniczeniom, pod warunkiem że nie ograniczają one dostępu stron do sądu w taki sposób lub w takim stopniu, że naruszają jego istotę. Ponadto, ograniczenia te są zgodne z art. 6 ust. 1 tylko wtedy, gdy realizują uprawniony cel i gdy istnieje rozsądny związek proporcjonalności między zastosowanymi środkami a realizowanym celem (*Baka*, cyt. powyżej, § 120, i cytowane tam orzecznictwo).

72. W niniejszej sprawie Trybunał zauważa przede wszystkim, że ani ustawodawstwo krajowe, ani praktyka krajowa nie przewidywały, w czasie gdy zachodziły te fakty, możliwości poddania kontroli sądowej decyzji o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych na podstawie art. 651 ustawy nr 303/2004 (zob. paragraf 28 powyżej).

73. Zauważa ponadto, że decyzja Trybunału Konstytucyjnego, na którą Rząd powołuje się na poparcie swoich argumentów (zob. paragraf 23 powyżej), tylko potwierdza ten wniosek, ponieważ, podkreślając znaczenie prawa do sądu przy stosowaniu środków tymczasowych, Trybunał Konstytucyjny skrytykował brak kontroli sądowej nad decyzjami o zawieszeniu przyjętymi na wniosek inspektorów sądowych (zob. paragraf 30 powyżej).

74. W niniejszej sprawie Trybunał nie może nie zauważyć, że decyzja NRS z dnia 21 marca 2017 r. (zob. paragraf 12 powyżej) nie została i nie mogła zostać poddana kontroli przez sąd powszechny lub inny organ wykonujący funkcje sądowe (zob. *mutatis mutandis*, *Baka*, cyt. powyżej, § 121).

75. W szczególności Trybunał zauważa, że skarżąca została pozbawiona prawa do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji w związku z zawieszeniem jej w obowiązkach sędziego, co uniemożliwiło jej wykonywanie obowiązków sędziego i otrzymywanie wynagrodzenia przez około dziewięć miesięcy (zob. *mutatis mutandis*, *Paluda*, cyt. powyżej, §§ 52-53).

76. Ponadto Trybunał zauważył, że Rząd nie przedstawił przekonujących argumentów uzasadniających brak ochrony sądowej, którą skarżąca w niniejszej sprawie podniosła. Sam fakt, że zawieszenie obowiązków skarżącej było spowodowane skorzystaniem przez nią z prawa do odwołania (zob. paragraf 63 powyżej) nie może usprawiedliwiać braku kontroli sądowej przedmiotowego środka (zob. *mutatis mutandis*, *Paluda*, cyt. powyżej, § 54).

77. Na koniec Trybunał przypomina, że Rząd nie udowodnił skuteczności jakiegokolwiek środka odwoławczego, który mógłby umożliwić skarżącej

poddanie decyzji o zawieszeniu jej w obowiązkach kontroli sądowej (zob. paragraf 70 powyżej).

78. W tych okolicznościach Trybunał uznał, że pozwane Państwo naruszyło samą istotę prawa skarżącej do sądu.

79. Doszło zatem do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji.

IV. ZARZUCANE NARUSZENIA ART. 8 KONWENCJI

80. Skarżąca zarzuca, że została zawieszona w pełnieniu obowiązków służbowych w czasie trwania postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko niej oraz że została pozbawiona, na czas trwania tego postępowania, wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne, jak również możliwości podjęcia innej pracy zarobkowej. Skarży się również, że poufne informacje z akt dochodzenia dyscyplinarnego wyciekły do prasy oraz że sesja plenarna NRS odmówiła w dniu 11 stycznia 2018 r. zapewnienia ochrony jej reputacji zawodowej w obliczu kampanii prasowej prowadzonej przeciwko niej (zob. paragraf 24 powyżej).

Skarżąca powołuje się na art. 8 Konwencji, który w odpowiedniej części brzmi następująco:

„1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego (...)

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób”.

A. Zarzucane naruszenie prawa do prywatności z powodu zawieszenia w czynnościach służbowych

1. Argumenty stron

81. Rząd podniósł, że środek zawieszenia nałożony na skarżącą w dniu 21 marca 2017 r. zakończył się w dniu 13 grudnia 2017 r., po zakończeniu postępowania sądowego (zob. paragrafy 12-14 powyżej), oraz że skarżąca otrzymała wówczas od pracodawcy wynagrodzenie w pełnej wysokości (w tym składki na ubezpieczenie społeczne) (zob. paragraf 15 powyżej). Stwierdził, że wbrew twierdzeniom skarżącej, wszelkie zakazy wynikające ze szczególnego reżimu mającego zastosowanie do sędziów nie miały skutków w okresie zawieszenia w czynnościach służbowych oraz że skarżąca mogła zająć każde inne stanowisko w sektorze publicznym lub prywatnym i wykonywać każdą inną działalność zarobkową. To odróżniałoby niniejszą sprawę od wyroku w sprawie *D.M.T. i D.K.I. przeciwko Bułgarii* (nr 29476/06, § 63, 24 lipca 2012 r.). Wreszcie, w przypadku gdyby Trybunał uznał, że doszło do ingerencji w prawo skarżącej do prywatności, Rząd

argumentował, że ingerencja była przewidziana przez prawo, realizowała uprawniony cel i była proporcjonalna do realizowanego celu.

82. Skarżąca uważa, że przedmiotowa ingerencja miała poważne konsekwencje dla jej sytuacji, nie ograniczające się jedynie do praw do wynagrodzenia. W tym względzie odsyła do orzecznictwa, w którym Trybunał uznał za ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego niemożność podjęcia pracy w sektorze prywatnym przez osoby znajdujące się w sytuacji podobnej do jej. Skarżąca powołuje się w szczególności na wyroki w sprawach *Sidabras i Džiautas przeciwko Litwie* (nr 55480/00 i 59330/00, § 48, ETPC 2004-VIII), *Albanese przeciwko Włochom* (nr 77924/01, § 54, 23 marca 2006 r.) oraz *Karov przeciwko Bułgarii* (nr 45964/99, § 88, 16 listopada 2006 r.), jak również, *a contrario*, na wyrok w sprawie *Calmanovici przeciwko Rumunii* (nr 42250/02, §§ 137-139, 1 lipca 2008 r.). Podnosi ona, że zaskarżonemu środkowi zawieszenia towarzyszył ogólny zakaz wykonywania jakiejkolwiek innej działalności zarobkowej w sektorze publicznym i prywatnym i że w ten sposób uniemożliwiono jej również nawiązywanie relacji z równymi sobie osobami w środowisku zawodowym. Twierdzi, że zgodnie z obowiązującym wówczas prawem krajowym, oprócz niezgodności sądowych, sędziowie podlegali niezgodnościom pozasądowym, a te podlegały kontroli zgodnie z krajową umową społeczno-związkową ANI.

2. Ocena Trybunału

83. Trybunał przypominał, że spory pracownicze nie są ze swej natury wyłączone z zakresu pojęcia „życie prywatne” w rozumieniu art. 8 Konwencji oraz że mogą mieć reperkusje na pewne typowe aspekty życia prywatnego. Należą do nich: (i) „wewnętrzny krąg” skarżącej, (ii) możliwość nawiązywania i rozwijania przez nią relacji z innymi osobami oraz (iii) jej reputacja społeczna i zawodowa. W takich sporach kwestia prywatności pojawia się na ogół na dwa sposoby: albo z powodu zastosowania danego środka (w takim przypadku Trybunał przyjmie podejście oparte na powodach), albo - w niektórych przypadkach - z powodu konsekwencji dla życia prywatnego (w takim przypadku Trybunał przyjmie podejście oparte na konsekwencjach). W przypadku zastosowania podejścia opartego na konsekwencjach, kluczowe znaczenie ma próg dotkliwości, jaki należy osiągnąć dla każdego z powyższych aspektów. Na skarżącej spoczywa obowiązek przekonującego wykazania, że w jej przypadku próg ten został osiągnięty. To na niej spoczywa obowiązek przedstawienia dowodów na konsekwencje przedmiotowego środka. Trybunał uzna możliwość zastosowania art. 8 Konwencji tylko wtedy, gdy konsekwencje te są bardzo poważne i wpływają na życie prywatne danej osoby w szczególnie istotny sposób (*Denisov przeciwko Ukrainie* [Wielka Izba], nr 76639/11, §§ 115-116, 25 września 2018 r.).

84. Trybunał przypomina, że określił kryteria oceny powagi lub dolegliwości zarzucanych naruszeń w ramach różnych reżimów. Krzywda doznana przez skarżącą jest oceniana w odniesieniu do jej życia przed i po zastosowaniu danego środka. Trybunał uznał ponadto, że dla ustalenia wagi konsekwencji w sporze zawodowym konieczna jest analiza subiektywnego odczucia, na które powołuje się skarżąca, w obiektywnych okolicznościach sprawy. Taka analiza obejmuje zarówno materialne, jak i niematerialne konsekwencje danego środka. Do skarżącej należy jednak zdefiniowanie i określenie charakteru oraz rozmiaru jej krzywdy, która jednak musi mieć związek przyczynowy z zaskarżonym środkiem (*Denisov*, cyt. wyżej, § 117).

85. W niniejszej sprawie Trybunał zauważa, że decyzja o zawieszeniu skarżącej w pełnieniu funkcji została oparta na przepisie prawnym, który przewidywał zastosowanie *ex lege* takiego środka, a zatem odwołanie od decyzji NRS o wykluczeniu skarżącej z sądownictwa zostało złożone przez skarżącą (zob. art. 651 § 2 ustawy nr 3003/2004, cytowany w paragrafie 28 powyżej). W związku z tym, że w uzasadnieniu decyzji o zawieszeniu nie było żadnego elementu odnoszącego się do życia prywatnego skarżącej (zob. paragraf 12 powyżej), Trybunał rozważy, czy istniały bardzo poważne konsekwencje, które wpłynęły na życie prywatne skarżącej w szczególnie znaczący sposób (zob. paragraf 83 powyżej).

86. Po pierwsze, Trybunał rozważa, czy zawieszenie skarżącej w obowiązkach służbowych, a w konsekwencji niewypłacanie wynagrodzeń i związanych z nimi składek na ubezpieczenie społeczne w okresie od 21 marca do 13 grudnia 2017 r. miało wpływ na „wewnętrzny krąg” jej życia prywatnego. W związku z tym Trybunał zwraca uwagę, że element pieniężny sporu nie sprawia, że art. 8 Konwencji ma automatyczne zastosowanie (zob. *Denisov*, cyt. powyżej, § 122). Trybunał zakłada, zgodnie z sugestią Rządu (zob. paragraf 47 powyżej), że przedmiotowy środek miał charakter tymczasowy, ponieważ skarżąca mogła skorzystać z przelewu pełnego wynagrodzenia i opłaty składek na ubezpieczenie społeczne po zakończeniu postępowania sądowego (zob. paragraf 15 powyżej).

87. Po drugie, biorąc pod uwagę, że skarżąca została zawieszona w pełnieniu obowiązków służbowych z powodu zaskarżenia kary dyscyplinarnej, wydaje się, że zastosowanie przedmiotowego środka było ściśle związane z czasem trwania postępowania sądowego wszczętego przez skarżącą: w konsekwencji każda nieuzasadniona zwłoka w tym postępowaniu skutkowałą przedłużeniem stosowania środka zawieszającego. Jednakże, jeśli chodzi o postępowanie sądowe, Trybunał nie identyfikuje żadnych elementów, które mogłyby podważyć staranność i szybkość, z jaką władze krajowe osądziły sprawę (zob. paragrafy 9-16 powyżej).

88. Trybunał zauważa ponadto, że kwestia utraty dochodu w trakcie stosowania zaskarżonego środka jest również związana z zarzucaną niemożnością posiadania przez skarżącą innego zatrudnienia w sferze

publicznej i prywatnej (zob. paragraf 82 powyżej). Jednakże, jak wynika z odpowiednich przepisów krajowych (zob. paragraf 28 powyżej), zakazy wynikające ze szczególnego systemu odnośnie sędziów nie miały skutków w czasie zawieszenia w czynnościach służbowych. Pod tym względem niniejsza sprawa różni się co do istoty od spraw analizowanych w orzecznictwie cytowanym przez skarżącą (zob. paragraf 82 powyżej), ponieważ nie istniała żadna decyzja krajowa ani przepis ustawy uniemożliwiający skarżącemu podjęcie innego zatrudnienia w sektorze publicznym lub prywatnym (zob. *mutatis mutandis*, *Calmanovici*, cyt. powyżej, §§ 30 i 50-51; zob. także, *a contrario*, *Sidabras i Džiautas*, cyt. powyżej, §§ 47 i 50; *Albanese*, cyt. powyżej, § 54; oraz *Karov*, cyt. powyżej, § 42).

89. W odniesieniu do możliwości nawiązywania i utrzymywania relacji z innymi osobami na podobnych stanowiskach, Trybunał zauważa, że skarżąca została przywrócona do pracy w charakterze sędziego od razu po zakończeniu postępowania sądowego (zob. paragraf 14 powyżej) oraz że, chociaż jej pozycja wśród osób zatrudnionych na podobnych stanowiskach została do pewnego stopnia naruszona, nie ma żadnego dowodu wskazującego na to, że konsekwencje, które podnosiła skarżąca, były tak znaczące, by stanowić ingerencję w jej prawo do poszanowania życia prywatnego (zob. *mutatis mutandis*, *J.B. i inni przeciwko Węgrom* (dec.), nr 45434/12 i 2 inne, § 133, 27 listopada 2018 r.). W tym kontekście skarżąca nie zdefiniowała i nie sprecyzowała charakteru i zakresu swojej rzekomej szkody.

90. Wreszcie, jeśli chodzi o reputację zawodową skarżącej, Trybunał zauważa, że skarżąca nie przedstawiła żadnego argumentu, który pozwoliłoby jej stwierdzić, że środek w postaci zawieszenia w obowiązkach osiągnął wysoki stopień surowości wymagany przez art. 8 Konwencji, o którym mowa w paragrafach 83-84 powyżej. Jedyne argumenty skarżącej dotyczące rzekomego naruszenia jej reputacji zawodowej zostały przedstawione w kontekście medialnych doniesień o jej sprawie oraz zarzucanej odmowy zapewnienia przez NRS ochrony jej życia prywatnego (zob. paragraf 101 poniżej).

91. Trybunał stwierdza zatem, że przedmiotowy środek miał ograniczony negatywny wpływ na życie prywatne skarżącej i nie osiągnął poziomu powagi wymaganego do powstania kwestii na podstawie art. 8 Konwencji (zob. *mutatis mutandis*, *Denisov*, cyt. powyżej, §§ 122-134).

92. Biorąc pod uwagę, że czas trwania zawieszenia skarżącej w obowiązkach służbowych nie był taki, by dawał podstawę do zastosowania art. 8, a przyczyny zastosowania środka nie naruszały „życia prywatnego” skarżącej w rozumieniu tego artykułu, Trybunał uznaje, że przepis ten nie ma zastosowania w niniejszej sprawie i że ten zarzut skargi musi zostać uznany za niedopuszczalny z powodu niezgodności *ratione materiae* z zapisami Konwencji, zgodnie z art. 35 ust. 3 lit. a i ust. 4.

B. Zarzucane naruszenie prawa do życia prywatnego z powodu ujawnienia prasie informacji z akt dochodzenia dyscyplinarnego oraz stanowiska przyjętego przez NRS w tej sprawie w odniesieniu do ochrony reputacji zawodowej

1. Udzielanie informacji prasie

a) Argumenty stron

93. Rząd twierdził, że krajowe środki odwoławcze nie zostały wyczerpane. Podniósł, że skarżąca mogła wytoczyć powództwo cywilne z tytułu odpowiedzialności deliktowej osób, które przekazały informacje, które uznała za poufne. Opiera się w tym zakresie na decyzji w sprawie *Aghenitei przeciwko Rumunii* ([Komitet] (dec.), nr 64850/13, § 40-43, 4 czerwca 2019 r.).

94. Skarżąca odpowiedziała, że władze dyscyplinarne przekazały prasie poufne i niedokładne informacje dotyczące prowadzonego przeciwko niej dochodzenia dyscyplinarnego, a niektóre z nich jeszcze przed powiadomieniem jej o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, co jej zdaniem stanowiło ingerencję w jej prawo do życia prywatnego w rozumieniu art. 8 Konwencji.

b) Ocena Trybunału

95. Trybunał odwołuje się przede wszystkim do zasad mających zastosowanie do wyczerpania krajowych środków odwoławczych (zob. paragraf 52 powyżej). Trybunał przypomina, że otrzymał już podobne skargi w kilku przypadkach rumuńskich i że przywiązał szczególną wagę do niemożności zidentyfikowania przez osoby skarżące osób lub organów odpowiedzialnych za wycieki.

96. I tak, w szeregu spraw Trybunał uznał, że powództwo cywilne z tytułu czynu niedozwolonego okazało się nieskuteczne w odniesieniu do skarg podobnych do tej złożonej przez skarżącą z tego powodu, że zasadniczo nie można było zidentyfikować osób lub władz odpowiedzialnych za „wycieki” (*Cășuneanu przeciwko Rumunii*, nr 22018/10, § 71, 16 kwietnia 2013 r.; *Voicu przeciwko Rumunii*, nr 22015/10, §§ 81-82, 10 czerwca 2014 r.; oraz *Apostu przeciwko Rumunii*, nr 22765/12, § 110, 3 lutego 2015 r.).

97. W niniejszej sprawie Trybunał zauważa, że informacje opublikowane w prasie, które skarżąca określa jako poufne, pochodziły z oficjalnych komunikatów przekazanych przez biuro prasowe Sądu Apelacyjnego w Bukareszcie na wyraźną prośbę dziennikarzy (zob. paragrafy 18-20 powyżej). Tym samym uważa, że sprawa skarżącej różni się od spraw przytoczonych w § 96 powyżej. Trybunał odnosi się również do przykładów orzecznictwa krajowego wymienionych w sprawie *Cășuneanu* (cyt. powyżej, § 41), zawierających odniesienia do decyzji sądów krajowych, które

dokonały kontroli merytorycznej lub przyznały odszkodowanie osobom, które skarżyły się na naruszenie ich praw konwencyjnych w okolicznościach podobnych do tych z niniejszej sprawy.

98. W tych okolicznościach Trybunał nie widzi żadnego powodu, aby wątpić w niniejszej sprawie w skuteczność powództwa z tytułu czynu niedozwolonego w rozumieniu art. 1349 nowego Kodeksu cywilnego (zob. paragraf 27 powyżej), które Rząd wskazał na poparcie swojego wstępnego sprzeciwu.

99. W związku z tym Trybunał przyjmuje zastrzeżenie Rządu dotyczące niewyczerpania krajowych środków odwoławczych i uznaje, że ten zarzut skargi musi zostać odrzucony na podstawie art. 35 ust. 4 Konwencji.

2. Stanowisko Najwyższej Rady Sądownictwa w sprawie ochrony reputacji zawodowej skarżącej

a) Argumenty stron

100. Rząd stwierdza, że zarzut skargi dotyczący zarzucanej odmowy ochrony reputacji zawodowej skarżącej przez NRS był przedwczesny i wskazał, że zaskarżenia wniesione przez skarżącą od decyzji NRS z dnia 11 stycznia 2018 r. zostały oddalone w 2019 r. (zob. paragrafy 24 i 25 powyżej), czyli po wniesieniu skargi. Stwierdza również, że odpowiedzialność deliktowa wobec przedstawicieli mediów była skutecznym środkiem odwoławczym w prawie krajowym w celu naprawienia szkody spowodowanej naruszeniem prawa do reputacji. Co do przedmiotu skargi, Rząd uznał, że władze krajowe wyważyły prawo dziennikarzy do wolności słowa z prawem skarżącej do poszanowania jej życia prywatnego. Dodał również, że informacje opublikowane w mediach dotyczyły sprawy będącej przedmiotem ogólnego zainteresowania publicznego oraz że poziom powagi spornych wypowiedzi nie osiągnął progu wymaganego do uruchomienia stosowania art. 8 Konwencji.

101. Skarżąca wskazuje, że wyrok Sądu Najwyższego oddalający jej skargę na decyzję NRS nr 26 nie został jeszcze sporządzony w chwili przedstawiania uwag w przedmiocie dopuszczalności skargi i że w tej sprawie nie został zachowany ustawowy termin na jego sporządzenie. Dodała, że stanowisko NRS, które - jak twierdzi - było odmową ochrony jej dobrego imienia, jest wewnętrznie sprzeczne, ponieważ - jak twierdzi - istnieją dowody, że osoby zasiadające w Najwyższej Radzie Sądownictwa miały świadomość jej udziału w tej formacji. Jej zdaniem stanowisko tego organu stanowiło wyjątkowo poważną ingerencję, która nie była ani przewidziana przez prawo, ani konieczna w demokratycznym społeczeństwie i którą należało wyważyć w stosunku do prawa dziennikarzy do wolności słowa.

b) Ocena Trybunału

102. Trybunał uważa, że nie jest konieczne rozważanie, czy zarzut skargi skarżącej jest przedwczesny lub czy w niniejszej sprawie naruszono dobre imię skarżącej w stopniu przekraczającym próg dolegliwości wymagany do zastosowania art. 8 Konwencji, ponieważ ten zarzut skargi jest w każdym razie niedopuszczalny z powodów przedstawionych poniżej.

103. Odnosząc się do zasad przedstawionych w paragrafie 52 powyżej, Trybunał przypomina, że stosując zasadę wyczerpania krajowych środków odwoławczych, musi realnie wziąć pod uwagę nie tylko środki odwoławcze dostępne teoretycznie w systemie prawnym danego Państwa, ale także kontekst, w którym są one dostępne oraz osobistą sytuację skarżącej. Musi zatem rozważyć, czy w świetle wszystkich okoliczności sprawy skarżąca zrobiła wszystko, czego można było od niej rozsądnie oczekiwać w celu wyczerpania krajowych środków odwoławczych (*D.H. i inni przeciwko Republice Czeskiej* [Wielka Izba], nr 57325/00, § 116, ETPC 2007-IV).

104. W niniejszej sprawie Trybunał zauważa, że skarżąca, uważając, że opublikowane w prasie wypowiedzi ją zniesławiały, złożyła kilka wniosków do NRS o ochronę jej dobrego imienia (zob. paragrafy 22-23 powyżej), które ostatecznie zostały odrzucone (zob. paragrafy 24-25 powyżej).

105. W odniesieniu do procedury obrony dobrego imienia sędziów Trybunał zauważył, że ta procedura administracyjna pozwalała NRS na podejmowanie z urzędu lub podejmowanie kierowanych do niej spraw dotyczących naruszeń bezstronności, niezależności i reputacji zawodowej sędziów. Ponadto z tej procedury wynika, że NRS mogła przeprowadzać kontrole reputacji i publikować ich wyniki (zob. art. 30 §§ 1 i 2 ustawy nr 317/2004, cytowany w paragrafie 29 powyżej).

106. W świetle przedstawionych dowodów Trybunał zauważa, że procedura zastosowana przez skarżącą umożliwiała uzyskanie, w przypadku korzystnego rozstrzygnięcia, publikacji wyników weryfikacji przeprowadzonej przez NRS w razie wykrycia naruszenia reputacji zawodowej. Ani forma, jaką mogłyby przybrać odpowiednie środki zaradcze łagodzące skutki prawnych naruszeń dobrego imienia sędzi, ani odpowiedź na pytanie, czy osoby odpowiedzialne za te naruszenia mogłyby bronić swoich racji w postępowaniu administracyjnym, nie wynikają z przepisów regulujących to postępowanie. Zatem, w odniesieniu do tego drugiego aspektu Trybunał przypomina, że niezbędne jest, aby autorzy spornych zarzutów mieli konkretną i skuteczną możliwość wykazania, że ich zarzuty miały wystarczającą podstawę faktyczną (zob. *mutatis mutandis* i w kontekście art. 10 Konwencji, *Morice przeciwko Francji* [Wielka Izba], nr 29369/10, § 155, ETPC 2015, i cytowane tam odniesienia).

107. W tym stanie rzeczy Trybunał zauważył, że prawo rumuńskie przewiduje dla osób skarżących się na zniesławienie w prasie, w tym sędziów, możliwość wniesienia powództwa do sądu cywilnego w celu

uzyskania odszkodowania za poniesioną szkodę na podstawie art. 1349 nowego Kodeksu cywilnego (zob. paragraf 27 powyżej). Ten środek odwoławczy umożliwia zainteresowanym osobom pociągnięcie do odpowiedzialności cywilnej autorów zniesławiających uwag i zadośćuczynienie za doznane w ten sposób krzywdy. Następnie Trybunał zauważa, że rozpatrywał już kilka rumuńskich spraw na podstawie artykułów 8 lub 10 Konwencji, w których zainteresowane osoby uzyskały odszkodowanie za szkody wyrządzone przez prasę w drodze cywilnego powództwa z tytułu czynu niedozwolonego (zob. m.in. *Aurelian Oprea przeciwko Rumunii*, nr 12138/08, §§ 24-28, 19 stycznia 2016 r.; *Rusu przeciwko Rumunii*, nr 25721/04, §§ 12-13, 8 marca 2016 r.; *Ghiulfer Predescu przeciwko Rumunii*, nr 29751/09, §§ 9-23, 27 czerwca 2017 r.; oraz *Prunea przeciwko Rumunii*, nr 47881/11, §§ 7-16, 8 stycznia 2019 r.).

108. W świetle powyższego Trybunał uznał, że w niniejszej sprawie, przed przedstawieniem mu zarzutu skargi dotyczącego ochrony dobrego imienia skarżąca powinna była skorzystać z drogi cywilnej, wnosząc do sądu cywilnego powództwo o odszkodowanie.

109. W związku z tym Trybunał przyjmuje zastrzeżenie Rządu dotyczące niewyczerpania krajowych środków odwoławczych i uznaje, że ten zarzut skargi musi zostać odrzucony na podstawie art. 35 ust. 4 Konwencji.

V. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

110. Zgodnie z art. 41 Konwencji:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkody

111. Skarżąca domaga się 100 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za szkodę moralną, której jej zdaniem doznała w wyniku wszystkich uchybień, na które powołuje się w niniejszej sprawie, a które zdaniem skarżącej naruszyły toczące się przeciwko niej postępowanie dyscyplinarne i spowodowały poważny uszczerbek na jej integralności moralnej i karierze zawodowej, jak również spowodowały poczucie upokorzenia i głębokie cierpienie. Żąda ona również odszkodowania za poniesioną szkodę materialną, którą szacuje na 698 euro za sześciomiesięczne opóźnienie, jakiego miał się dopuścić sąd apelacyjny w Bukareszcie w wypłacie jej wynagrodzenia oraz 5596 euro za dni urlopu, którego została pozbawiona.

112. Rząd uznał, że kwota żądana przez skarżącą za szkodę niemajątkową była nadmierna i uznał, że stwierdzenie naruszenia będzie wystarczającym zadośćuczynieniem w niniejszej sprawie. W odniesieniu do szkody

materialnej zwrócił się do Trybunału o oddalenie roszczeń skarżącej z tego powodu, że po pierwsze, skarżąca zdołała odzyskać wszystkie należne wynagrodzenia, a po drugie, że prawo krajowe i europejskie przewiduje rekompensaty finansowej za niewykorzystany urlop jedynie w przypadku rozwiązania umowy o pracę.

113. Trybunał przypomina, że stwierdził jedynie naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji z uwagi na odmowę prawa do sądu w celu zaskarżenia decyzji o zawieszeniu nałożonej na skarżącą w dniu 21 marca 2017 r.. Nie widzi żadnego związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a zarzucaną szkodą materialną. Dlatego też Sąd oddalił wniosek złożony w tym zakresie. Z drugiej strony uważa, że samo stwierdzenie naruszenia nie stanowi wystarczającego zadośćuczynienia za krzywdę moralną doznaną przez osobę zainteresowaną. Orzekając na zasadzie bezstronności, zgodnie z wymogami art. 41 Konwencji, przyznał skarżącej kwotę 6000 euro tytułem szkody niemajątkowej.

B. Koszty i wydatki

114. Skarżąca domaga się 6560 euro tytułem kosztów i wydatków poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem i wnosi o wypłacenie tej kwoty bezpośrednio na rachunek bankowy jej adwokata.

115. Rząd nie sprzeciwia się co do zasady zwrotu kosztów. Wskazuje jednak, że do wniosku skarżącej dołączono jedynie umowę pomiędzy skarżącą a jej adwokatem i uważa, że nie jest to wystarczający dokument potwierdzający.

116. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący może uzyskać zwrot poniesionych poprzez siebie kosztów i wydatków tylko w razie ustalenia, iż zostały one naprawdę poniesione, były konieczne, a ich stawka była uzasadniona. Ponadto koszty prawne podlegają zwrotowi jedynie w zakresie, w jakim odnoszą się do stwierdzonego naruszenia. W związku z tym Trybunał zauważa, że skarżąca odniosła przed nim sukces jedynie w odniesieniu do części swoich zarzutów, a duża część jej uwag była poświęcona zarzutom skargi, które zostały uznane za niedopuszczalne. W takich okolicznościach Trybunał może uznać za stosowne zmniejszenie kwoty, która ma być zasądzona z tytułu kosztów i wydatków (*Denisov*, cyt. wyżej, § 146).

117. W świetle powyższego, a także biorąc pod uwagę przedłożone dokumenty oraz kryteria przedstawione powyżej, Trybunał uznaje za zasadne zasądzenie kwoty 2000 euro, tytułem wszystkich kosztów, za postępowanie przed nim. Zgodnie z wnioskiem, zasądzona kwota powinna zostać wpłacona bezpośrednio na rachunek bankowy wskazany przez pełnomocniczkę skarżącej (zob. np. *Khlaifia i inni przeciwko Włochom* [Wielka Izba], nr 16483/12, § 288, 15 grudnia 2016 r.).

C. Odsetki za zwłokę

118. Trybunał uważa za właściwe oparcie stopy odsetek za zwłokę na stopie procentowej kredytu marginalnego Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ

1. *Dołącza* do przedmiotu skargi, większością głosów, zastrzeżenie wstępne Rządu dotyczące niewyczerpania krajowych środków odwoławczych i *oddala* je;
2. *Uznaje*, większością głosów, zarzut skargi dotyczący prawa do sądu za dopuszczalny;
3. Jednogłośnie *stwierdza* niedopuszczalność pozostałej części skargi;
4. *Stwierdza*, sześcioma głosami do jednego, że nastąpiło naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji;
5. *Stwierdza*, sześcioma głosami do jednego,
 - a) że pozwane Państwo powinno zapłacić, w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, następujące kwoty, które zostaną przeliczone na walutę pozwanego Państwa po kursie obowiązującym w dniu zapłaty zasądzonej kwoty:
 - i. 6000 EUR (sześć tysięcy euro) na rachunek bankowy skarżącej, powiększoną o wszelkie kwoty, które mogą być należne od tej sumy jako podatek, tytułem krzywdy moralnej,
 - ii. 2000 EUR (dwa tysiące euro) na rachunek bankowy pełnomocnika skarżącej, powiększoną o kwotę, która może być należna od skarżącej jako podatek od tej sumy, tytułem kosztów i wydatków;
 - b) że od upływu tego okresu do dnia zapłaty zasądzonych kwot będą od nich naliczane odsetki zwykłe według stopy równej stopie oprocentowania kredytu marginalnego Europejskiego Banku Centralnego, stosowanej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
6. Jednogłośnie *oddala* roszczenie o słuszne zadośćuczynienie w pozostałej części.

WYROK W SPRAWIE CAMELIA BOGDAN PRZECIWKO RUMUNII

Sporządzono w języku francuskim, a następnie przekazano na piśmie w dniu 20 października 2020 r., zgodnie z Regulą 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Andrea Tamietti
Kancierz

Yonko Grozev
Przewodniczący

Zgodnie z art. 45 ust. 2 Konwencji i 74 § 2 Regulaminu Trybunału, do niniejszego wyroku dołączona jest opinia odrębna sędziego Wojtyczka.

YG
ANT

WYROK W SPRAWIE CAMELIA BOGDAN PRZECIWKO RUMUNII - OPINIA ODREBNA

CZĘŚCIOWO NIEZGODNA OPINIA ODREBNA
SĘDZIEGO WOJTYCZKA

[pominięto]